

Přehled aktuální judikatury

Jaromír Šavelka, Matěj Myška

Česká republika

K okamžiku doručení prostřednictvím datové schránky

Soud	Nejvyšší správní soud
Sp. zn.	9 Afs 28/2010
Datum	15. 7. 2010
Fáze řízení	Kasační stížnost
Dostupnost	www.nssoud.cz

Nejvyšší správní soud ve svém usnesení¹ ze dne 15. 7. 2010 velmi zásadním způsobem pomohl interpretovat pojem okamžiku doručení prostřednictvím datové schránky ve smyslu zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 18 odst. 3 tohoto předpisu sice explicitně upravuje okamžik doručení zprávy do datové schránky v případech, kdy je doručována zpráva orgánu veřejné moci. Konkrétně příslušné ustanovení určí, že „[d]okument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu.“ Následující odst. 4 pak konstruuje fikci doručení tak, že „[n]epřihlásili se do datové schránky osoba podle [...] ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty [...]“² Problém však spočívá v tom, že ustanovení § 18 téhož předpisu, které upravuje provádění úkonů různých skupin osob vůči orgánům veřejné moci prostřednictvím datové schránky, žádnou úpravu okamžiku doručení zprávy neobsahuje. Z toho důvodu je nutno při posuzování této otázky vyjít z obecné úpravy obsažené v soudním řádu správním, který stanoví, že „[l]hůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit [...]“³ Nejvyšší správní soud tak musel posoudit, ve kterém okamžiku je písemnost doručena. Nakonec dospěl k závěru, že „pro posouzení včasnosti podání účastníka řízení učiněného vůči soudu, je-li předmětná lhůta stanovena soudním řádem správním, není rozhodný ani prvotní okamžik odeslání datové zprávy, ani okamžik, kdy se do datové schránky soudu přihlásí oprávněná či pověřená osoba, nýbrž okamžik jejího dodání soudu.“³

1 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn. 9 Afs 28/2010.

2 § 40 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

3 Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn. 9 Afs 28/2010.

Evropská unie

GUI není chráněno jako počítačový program

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-393/09
Datum	22. 12. 2010
Fáze řízení	Předběžná otázka
Dostupnost	curia.europa.eu

Dne 22. 12. 2010 vydal Soudní dvůr velmi očekávané rozhodnutí⁴ týkající se limitů autorskoprávní ochrany poskytované směrnicí 91/250/EHS⁵ počítačovým programům. Za zmínku zajisté stojí také fakt, že diskutovaná předběžná otázka byla Soudnímu dvoru předložena českým Nejvyšším správním soudem. Konkrétně se předmětem rozhodování stala otázka, zda lze pod rozsah ochrany poskytovaný zmíněnou směrnicí zahrnout též grafické uživatelské rozhraní (GUI) počítačového programu, když čl. 1 odst. 2 nadepsané směrnice stanoví, že „se ochrana vztahuje na vyjádření počítačového programu v jakékoli formě.“ Druhotně, v závislosti na podobě odpovědi na první z položených otázek, měla být rovněž adresována problematika televizního vysílání GUI. Šlo o to, zda televizní vysílání GUI představuje sdělování díla veřejnosti ve smyslu čl. 3 směrnice 2001/29/ES.⁶ Ve svém rozhodnutí Soudní dvůr dle očekávání převzal stanovisko generálního advokáta⁷ a konstatoval, že GUI počítačového programu nelze považovat za formu vyjádření počítačového programu ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 91/250/EHS, a tudíž mu nelze přiznat autorskoprávní ochranu dle této směrnice. Přestože vzápětí připustil, že GUI by při naplnění potřebných podmínek bylo způsobilé k ochraně jako „běžné“ autorské dílo, tedy v režimu směrnice 2001/29/ES, konstatoval, že televizním vysíláním GUI nedochází k jeho sdělování veřejnosti ve smyslu výše citovaného ustanovení této směrnice. To zejména proto, že při televizním přenosu není veřejnosti sdělováno GUI jako celek, ale pouze jeho část ve formě vzhledu.

Provozování podnikatelské činnosti v členském státě EU prostřednictvím webových stránek

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-585/08 a C-144/09
Datum	7. 12. 2010
Fáze řízení	Předběžná otázka
Dostupnost	curia.europa.eu

4 Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. 12. 2010, sp. zn. C-393/09. Dostupný z: curia.europa.eu.

5 Směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů, resp. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů.

6 Směrnice Evropského parlamentu a rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

7 Stanovisko generálního advokáta ve věci sp. zn. C-393/09 ze dne 14. 10. 2010. Dostupný z: curia.europa.eu.

Ve svém rozhodnutí⁸ o předběžné otázce vydaném dne 7. 12. 2010 poskytl Soudní dvůr velmi důležitý návod, jak vykládat ustanovení nařízení Brusel⁹ I týkající se provozování profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státu EU prostřednictvím internetových stránek. Konkrétně šlo o výklad pojmu „zaměření profesionální nebo podnikatelské činnosti na členský stát EU, na jehož území má spotřebitel bydliště“¹⁰ obsaženého v čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení Brusel I. V prvním případě, jednalo se totiž o rozhodování předběžných otázek ze dvou věcí, které byly pro svoji podobnost spojeny, vznikla otázka v souvislosti s tím, že zprostředkující německá společnost za pomoci internetových stránek nabízela několikadenní plavbu výletní lodí. V druhé situaci zase bylo zákazníkům na internetových stránkách nabízeno ubytování v hotelu. V obou případech byli zákazníci nespokojeni s kvalitou poskytnutých služeb. V prvním z nich se pan Pammer rozhodl na loď nenastoupit a požadovat zpět částku, kterou zaplatil. K dohodě však nedošlo, a tak případ skončil před rakouskými soudy. Ve druhém pak pan Heller odmítl zaplatit za ubytování v hotelu, čímž zapříčinil, že na něj byla v Rakousku podána žaloba. Oba případy mají dále společné to, že byla podána námitka směřující do oblasti místní nepřislušnosti soudu k rozhodování. Jádrem obou sporů, i když pokaždé z jiného důvodu, se nakonec ukázaly potíže v interpretaci již výše zmíněného ustanovení nařízení Brusel I. Soudní dvůr nakonec judikoval, že k zjištění skutečnosti, zda podnikatel, jehož nabídka je spotřebitelům prezentována webovými stránkami, zaměřuje svoji činnost na členský stát, v němž má spotřebitel bydliště, ve smyslu čl. 15 odst. 1 písm. c) nařízení Brusel, je třeba posoudit, zda bylo před uzavřením smlouvy z příslušných webových stránek a činnosti podnikatele zjevné, že tento předpokládá, že jeho zákazníci budou spotřebitelé z příslušného členského státu.¹¹ Kromě toho nabídl Soudní dvůr národním soudům určitě vodítko, jak tuto skutečnost posuzovat, v podobě demonstrativního výčtu faktů, z nichž lze na toto zaměření usuzovat. Do seznamu zařadil mj. mezinárodní povahu podnikatelské činnosti, užívání jiného jazyka a měny než těch, které se používají v členském státu, kde má podnikatel sídlo, nebo užívání jiného doménového jména nejvyššího řádu než své národní domény.

Nabízení hazardních her na Internetu

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C-203/08
Datum	3. 6. 2010
Fáze řízení	Předběžná otázka
Dostupnost	curia.europa.eu

⁸ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. C-585/08 a C-144/09.

⁹ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

¹⁰ Čl. 15 odst. 1 písm. c) téhož předpisu.

¹¹ Odst. 1 výroku rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. C-585/08 a C-144/09.

Dne 3. 6. 2010 vydal Soudní dvůr zajímavé rozhodnutí¹² o předběžné otázce související s oblastí provozování sázkových a hazardních her na Internetu. Předběžná otázka, kterou k rozhodnutí Soudnímu dvoru zaslala nizozemská Raad van State,¹³ souvisí se snahou britské společnosti Betfair, působící v odvětví hazardních her a nabízející své služby pouze prostřednictvím Internetu, proniknout na nizozemský trh. K tomu by ovšem potřebovala získat povolení, neboť nizozemská právní úprava týkající se organizace a propagace hazardních her je založena na systému výhradních povolení. Společnost Betfair své služby nabízí výhradně prostřednictvím Internetu, přičemž v Nizozemsku neexistuje možnost nabízet hazardní hry prostřednictvím Internetu. Zejména z toho důvodu byla se svými žádostmi o vydání povolení, z nichž první se datuje do roku 2004, britská společnost neúspěšná. Pádny důvod pro podání předběžné otázky však znamenal až argument, že Nizozemí by ve smyslu čl. 49 Smlouvy o ES¹⁴ mělo uznat povolení, které bylo společnosti Betfair uděleno ve Spojeném království. Zmíněné ustanovení určí, že „jsou zakázána omezení volného pohybu služeb uvnitř Unie pro státní příslušníky členských států, kteří jsou usazeni v jiném členském státě, než se nachází příjemce služeb.“

Takový výklad čl. 49 Smlouvy o ES, se kterým přišla společnost Betfair, by ovšem znamenal, že členský stát, který na nabídku služeb v oblasti hazardních her uplatňuje uzavřený povolovací systém, nemá možnost zabránit poskytování těchto služeb subjektu, který k této činnosti získal povolení v jiném členském státě. Takový přístup však Soudní dvůr jednoznačně odmítl, když rozhodl, že příslušné ustanovení je třeba vykládat „v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě členského státu [...], která podřizuje organizování a propagaci hazardních her režimu exkluzivity ve prospěch jediného hospodářského subjektu a která zakazuje všem ostatním hospodářským subjektům [...] nabízet prostřednictvím Internetu na území [příslušného] členského státu služby, na něž se vztahuje tento režim.“ Soudní dvůr tak jednoznačně argument společnosti Betfair o postupu nizozemských orgánů v rozporu s ustanovením začleňujícím do evropského práva zásadu volného pohybu služeb vyvrátil.

PADAWAN SL v. Sociedad General de Autores y Editores (SGAE)

Soud	Soudní dvůr Evropské unie
Sp. zn.	C 467/08
Datum	21. 10. 2010
Fáze řízení	Předběžná otázka
Dostupnost	curia.europa.eu

¹² Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 3. 6. 2010, sp. zn. C-203/08.

¹³ Raad van State [online]. Změněno 20. 1. 2011 [cit. 20-01-2010]. Dostupný z: <http://www.raadvanstate.nl/>.

¹⁴ Nynější čl. 56 Smlouvy o Evropské unii.

Soudní dvůr Evropské unie v tomto rozsudku¹⁵ ze dne 21. října 2010 soud rozhodoval o tom, jak je nutno vykládat pojem „spravedlivá odměna“, kterou musejí autoři dostat, pokud jejich díla mohou být rozmnožována pro soukromou potřebu a zda je možno uvalit „poplatek za soukromé rozmnožování“, kterým má být tato spravedlivá odměna realizována, na přístroje a média, které neslouží pro účely soukromého rozmnožování. Tato otázka vyvstala ve sporu mezi společností PADAWAN SL a španělským kolektivním správcem Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE). Soud judikoval, že neadresné uvalení poplatku bez ohledu na skutečné využití rozmnožovacích přístrojů a médií není v souladu s chápáním pojmu „spravedlivá odměna“ a tedy není v souladu se směrnicí 2001/29. Podrobněji je toto rozhodnutí rozebráno v sekci Anotace tohoto čísla Revue pro právo a technologie.

Velká Británie

Místo zveřejnění informace

Soud	High Court of Justice
Sp. zn.	[2010] EWHC 2911 (Ch)
Datum	17. 11. 2010
Dostupnost	www.bailii.org

Velmi specifický názor ohledně jurisdikce soudu v případě neoprávněného zásahu do práv k databázi ve smyslu čl. 7 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází zaujal britský High Court of Justice ve svém rozhodnutí¹⁶ ze dne 17. 11. 2010. Ve sporu týkajícím se neoprávněného vytěžování a využití databáze v podobě přebírání její podstatné části a jejím následným zpřístupňování prostřednictvím Internetu soud konstatoval, že jurisdikci je třeba posuzovat výhradně podle místa, na němž došlo k přenosu chráněného obsahu. Ústřední úlohu v případě takového výkladu pak samozřejmě hraje místo, na němž je umístěn server. Sekundární význam je pak třeba připisat místu, na němž se nachází počítač uživatele. V konkrétním případě, kdy poškozená společnost se sídlem ve Velké Británii podala žalobu k britským soudům, v níž požadovala náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení po německé společnosti, která na své servery v Německu neoprávněně umístila a veřejnosti zpřístupnila část databáze, jejímž pořizovatelem byla právě žalující britská společnost, tento výklad vedl k závěru, že soud je oprávněn rozhodnout pouze v případech, kdy k německým serverům přistupovali uživatelé z počítačů umístěných na území Velké Británie. Pro ostatní případy soud konstatoval místní nepřislusnost. K tomuto rozhodnutí však poznamenává Polčák, že „*se jeví jako argumentačně problematické především ve vztahu k ochraně osobních údajů nebo postu-*

pujícímu rozvoji technologií cloud computing.“¹⁷ Jako místo zveřejnění informace totiž identifikuje právě místo, na němž je umístěn server, na kterém je příslušná informace umístěna.¹⁸

Irsko

K povinnosti ISP zabránit neoprávněným zásahům do autorského práva

Soud	The High Court (Commercial)
Sp. zn.	2009 No. 5472 P
Datum	11. 10. 2010
Dostupnost	www.bailii.org

Za zmínku zajisté stojí také rozhodnutí¹⁹ irského High Court ze dne 11. 10. 2010 ve sporu, v němž irské pobočky nahrávacích společností EMI Records, Sony Music Entertainment, Universal Music, Warner Music a WEA International požadovaly po irském poskytovateli internetového připojení UPC Communications, aby zamezil uživatelům v neoprávněném zasahování do jejich autorských práv. Soud žádost zamítl s poukazem na skutečnost, že dle irského právního řádu lze po ISP požadovat toliko odstranění „závadného“ obsahu ze serveru, kde je uložen. Zablokování internetového připojení uživatelů, kteří neoprávněně zasahují do autorského práva způsobují, však irský právní řád neumožňuje. Celkové vyznění rozhodnutí je třeba vnímat tak, že soud by považoval za spravedlivé žádosti vyhovět, neboť příslušné právní předpisy dle jeho názoru byly vydány v době, kdy fenomén tzv. pirátství ještě nebyl vnímán jako hrozba, která potenciálně může významně poškozovat subjekty působící v zábavním průmyslu, tedy samotné autory i distributory. Z toho také vyvodil, že Irsko de facto neplní povinnosti, jež mu vyplývají z evropského práva.

¹⁵ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 21. 10. 2010, sp. zn. C 467/08.

¹⁶ Rozsudek High Court of Justice ze dne 17. 11. 2010, sp. zn. [2010] EWHC 2911 (Ch).

¹⁷ POLČÁK, R. Blog Ústavu práva a technologií Právnické fakulty MU: Místo zveřejnění informace [online]. Změněno 19. 11. 2010 [cit. 20-01-2011]. Dostupný z: <http://ict-law.blogspot.com/>.

¹⁸ Srovnej například rozsudek Supreme Court of Victoria ze dne 28. srpna 2001, sp. zn. [2001] VSC 305. Dostupný z: <http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/sinodisp/au/cases/vic/VSC/2001/305.html?stem=0&synonyms=0&query=Gutnick>.

¹⁹ Rozsudek High Court ze dne 11. 10. 2010, sp. zn. 2009 No. 5472 P.